

НАРОДНЫЯ УМЕЛЬЦЫ ЗАСЛУГОЎВАЮЦЬ ПАДТРЫМКІ

3 выставы майстроў народнай творчасці

Прайшоў амаль год з таго часу, як у Бабруйску былі створаны філіял Беларускага Саюза майстроў народнай творчасці. Адкрыццё яго першай выставы ў нас мінулага года надобна запомнілася і цікавай экспазіцыяй, і выдатным адкрыццём з дэманстрацыйнай калекцыяй адзення мастачкі Святланы Бядзірынай.

Другая выстава, якая разгорнута днём у гарадской Выставачнай зале, аказалася, на суперак чаканням, больш сціплай, сабраліся яе удзельнікі хутчэй не для ўрачыстага адкрыцця, а для вырашэння сваіх адзенных праблемаў, якія, зразумела, ёсць у маладога саюза.

Што рэальна зараз можа даць творчае аб'яднанне майстроў?

З фінансаванага боку — практычна нічога, ды і горад пакуль не аказаў такім людзям ніякай падтрымкі. Напэўна, не прыйшоў усведамленне таго факта, што народная творчасць — неад'емная частка культуры, твар, каларыт нашага горада. І нядрэнна б мець свой Дом рамёслаў. Дарэчы, такія дамы зараз ствараюцца па ўсёй рэспубліцы, нават у яе глыбінцы.

А пакуль саюз можа даць

тактаў, удзел у выставах, кваліфікаваную кансультацыю. І ў яго сілах знайсці, прыцягнуць новых умельцаў, найбольш поўна прадставіць на вернісажах усё віды народнай творчасці Бабруйшчыны.

Ва ўважлівага гледача, ды і ў арганізатараў выставы, яна выклікае рад пытанняў. Напрыклад, што сёння значыць паняцце "народнае мастацтва"? Ці можна гаварыць аб нейкіх характэрных рысах народнага дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва ў нас, у Бабруйску?

З'явіўшыся параўнаўча нядаўна — у XVIII — пачатку XIX стагоддзяў, тэрмін "народнае мастацтва" неаднаразова меняў свой сэнс. Але пачаткова сцержаннем гэтага паняцця было сельскае народнае мастацтва, пераважна выраб бытавых рэчаў і прылад працы, зробленых па законах прыгажосці.

Сённяшнія майстры арыентуюцца на тое, каб іх работы выконвалі мастацкія, дэкаратыўныя функцыі, з'яўляліся ўпрыгожаннем, сувенірам. Натуральна, што на іх творчасць уплывае і прафесійнае мастацтва. Таму традыцыйныя формы ўскладняюцца, абгагачваюцца новымі маты-

На выставе гэта асабліва прыкметна ў кераміцы Сяргея Парына — прастай і адначасова вытанчанай.

Дарэчы, менавіта кераміка на Бабруйшчыне мае сваё даўняе традыцыйнае. Асноўным цэнтрам рамясла быў калісцкі прыгарад Бабруйска — пасёлак Керамічны, дзе існавала арцель па вырабу хатняга посуду. Працавалі майстры цэлымі дынастыямі. На ганчарным кружы выкручвалі званы, гаршкі, міскі, глянкі, макацёры і слоікі. Гэтыя формы і з'яўляюцца асновай народнай керамікі.

Роспіс посуду ў нас з'яўляўся значна пазней. Так званыя ангобны роспіс (белай глінай па чыронай) прыйшоў да нас з заходняй Украіны.

У вырабах Юрыя Боўды, прадстаўленых у экспазіцыі, выдатна выяўляюцца гэтыя традыцыйныя народна-керамікі: чысціця формы і колеру, лаканічнасць пластыкі, дэкору. Гэты майстар прымаў удзел у рэспубліканскім конкурсе "Ганчарны круг-96" і быў удастоены дыплама за лепшы мастацкі твор з керамікі. Тады многіх захапілі яго гліняныя цаці — свістулькі, гэтак жа, як і зараз.

Традыцыйнаму кераміку паказалі таксама Сяргей Лугін і Павел Вялічка.

Узоры сапраўды народнага адзення, упрыгожанага ручной вышыўкай, прадставіла Святлана Бядзірына.

Самы распаўсюджаны на ўсёй тэрыторыі Беларусі

камплект жаночага адзення складаецца з сарочки, спадніцы, фартука, безрукавікі, галоўнога ўбору — вянка, наміткі, чалца. Аснову традыцыйнага комплекта мужчынскага адзення беларусаў складалі сарочка, штаны і пояс. Як правіла, адзенне, яго каўнер, разраз і ніз упрыгожваліся вышытым гваметрычным узорам, пераважна ў чырвона-чорнай гаме.

Вышыўка выконвалася ў тэхніцы гледзі, крыжа, па колькасці ніцў, і мяржжкі. Адзенне жыхароў Магілёўшчыны вызначалася адсутнасцю асабліва пышнага дэкару, хаця і мела асноўную колеравую гаму ў арнамент. Здзіўляе і захапляе сваёй працэўмкасцю камплект для мяккай мэблі, выраблены К. Рыгалеўвай кручком з ільняных ніцў.

Упершыню на выставе паказвае свае вырабы з дрэва В. Кавалёў: лыжкі, зразні, каўшы, выкананыя з розных парод дрэва, вельмі прыгожыя па колеру, форме, са зграбнай разьбой.

Зусім пв-іншым "гучыцём" дрэва ў работах А. Дабравольскага. Тут прымяняецца тачэнне, арыянальнае спалучэнне формў і арнаменту.

Традыцыйную гваметрычную разьбу, якой здэна-

беларусы ўпрыгожвалі сваё жыллё, хатні посуд паказала Зінаіда Рынькова. Цікавыя іконы, біблейскія сюжэты Ігара Сікірынава выкананыя ў тэхніцы керамікі і чаканкі.

Увогуле выстава абдыслася, хаця і нельга сказаць, што яна аб'ектыўна адлюстроўвае самабытнасць нашага краю. На жаль, на ёй зусім не прадстаўлены саломіляцкае і лозапляценне, хаця апошняе ў нас існуе на прамысловай аснове.

Каб у будучым выстава была ўсёабдымнай, прыйдзеца нямаля папрацаваць, адчуць характар, настраіць традыцыйнай народнай культуры. А галоўнае, трэба знайсці новых майстроў, якія творыць цудоўнае па-за выставачных залаў, для сябе, для родзічаў, для свайго народа.

Наперадзе Нацыянальная выстава народнай творчасці "Жывая крыніца" — заключны этап першага фестывалю "Беларусь — мая песня", які адбудзецца гэтым летам у Мінску. Хацелася б, каб нашы бабруйскія майстры дастойна прынялі ў ёй удзел.

Святлана ПРЫВАЛАВА
Дырэктар гарадской
Выставачнай залы

На здымку: узоры керамічнага посуду.

Фота А. ФІСЕНК